

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 noiembrie 2018

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

judecând în ședință fără participarea părților recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și partea vătămată Dîru Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2018, în cauza penală în privința lui

Șterbeț Nicolae xxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 27.02.2017 – 09.02.2018;

Instanța de apel: 01.03.2018 - 23.05.2018;

Instanța de recurs: 27.07.2018- 13.11.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 09 februarie 2018, Șterbeț Nicolae a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1) din Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Șterbeț Nicolae a fost pus sub învinuire precum, că în perioada anului 2011, deținând funcția de administrator al SA „Vitis Hîncești” cu sediul în or. Hîncești, str. Chișinăului 27, fiind persoană care gestionează o organizație comercială, folosind situația de serviciu în interes personal, fiind cointeresat în declararea nulă a actului despre accidentul de muncă din 09.09.1988 suferit de angajata Dîru Natalia, depășind intenționat atribuțiile acordate prin lege, a emis ordinul nr. 09 din 28 martie 2011 prin care a recunoscut nul actul emis de o autoritate publică, privind cercetarea accidentului de muncă din 09.09.1988, suferit de Natalia Dîru, care a avut loc la 31.01.1984, ca fiind vădit ilegal, prin ce a cauzat daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin

care Șterbeț Nicolae să fie recunoscut vinovat în baza art.335 alin.(1) Cod penal și a înceta procesul penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

În motivarea apelului a invocat că:

- vinovăția lui Șterbeț Nicolae a fost demonstrată atât la faza urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești prin probele administrate la cauza penală, cărora instanța de fond nu le-a dat apreciere justă;

- ambele ordine cu numerele 05 și 09, au fost emise de inculpat în anul 2011, iar în anul 2011, partea vătămată Dîru Natalia, conform certificatului cu seria EM și nr. 449221, emis la 19.01.2009 de CEMV, a fost încadrată în gradul II de invaliditate, cu reducerea vitalității de 65%, ceia ce conform Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin HG nr. 1361 din 22 decembrie 2005, corespunde unui accident de muncă grav și anume prin această acțiune intenționată (emiterea ordinelor nr. 05 și 09), ultimul a comis încălcarea legii, și în consecință i-au fost aduse prejudicii părții vătămate Dîru Natalia, în mărime de 5.800.000 lei;

- este eronată concluzia instanței de fond, precum că procurorul nu a indicat expres norma din statutul societății pe care a depășit-o inculpatul, la emiterea ordinelor în speță, deoarece, depășirea atribuțiilor acordate prin lege, nu se limitează doar la conținutul Statutului Societății, care nici nu se încadrează în noțiunea de Lege și anume în așa mod, instanța a pronunțat o sentință care este contrară legii.

3.1. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel și partea vătămată Dîru Natalia, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri cu condamnarea inculpatului în baza art. 335 alin.(1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile privind încasarea de la Șterbeț Nicolae în beneficiul său a sumei de 1 800 000,0 lei ca prejudiciu material și 5 000 000,0 lei ca prejudiciu moral.

În motivarea cererii de apel partea vătămată Dîru Natalia a invocat că:

- în judecată au fost audiați martorii Robu Anatolie și Cociu Vasile, care sunt implicați direct la întocmirea procesului-verbal, care a stat la baza emiterii Ordinului nr.9 din 28.03.2011, fiind direct cointeresați în emiterea acestui ordin, însă partea vătămată a fost contra ca acești martori să fie audiați, fiind complici la nedreptatea care s-a făcut în privința ei. Acești martori au depus declarații ce nu corespund adevărului la toate etapele urmăririi penale și în judecată;

- din dosar lipsesc o parte din acte, deoarece la plângerea depusă la Procuratura Hîncești pe cauza dată lipsește copia procesului-verbal întocmit de Comisia de examinare a accidentului de muncă din 2011 și lipsește răspunsul Inspecției Muncii din 2011 referitor la faptul că au examinat actul accidentului de muncă a părții vătămate Dîru Natalia și că chipurile acest Act a fost întocmit contrar legii, dar de fapt ei nici nu au examinat Actul în cauză și astfel, Actul de constatare a accidentului

de muncă este valabil și este înregistrat la CTAS, la CNAS și la S.A. „Vitis Hîncești”, l-a văzut personal de mai multe ori la contabilitatea societății. Acest Act este înregistrat la fosta Judecătorie Economică, acest fapt l-a aflat din materialele dosarului de insolvență a S.A. „Vitis Hîncești”;

- neavând încredere în instanța de judecată și anume, că avocatul inculpatului este rudă cu președintele judecății Macari Mihail, în timpul petrecerii ședinței judiciare a depus cerere de strămutarea cauzei penale în altă instanță de judecată, însă a fost refuzată în solicitarea sa și cauza a fost precăutată în continuare și a fost emisă avertința de achitare a lui Șterbeț Nicolae;

- inculpatul este vinovat și nu avea dreptul să emită Ordinul nr.9 prin care a fost anulat Actul de constatare a accidentului de muncă, care este un Act Public și să provoace prejudicii materiale și morale. Art.281 Cod de procedură penală indică că numai judecata are dreptul să anuleze vre-un act public, dar nu Șterbeț Nicolae, fiind vinovat de aceasta. Partea vătămată Dîru Natalia nu este de acord că în sentință s-a atras atenția mai mult la actul de constatare a accidentului de muncă, de fapt trebuia să se refere la emiterea ilegală a Ordinului nr.9, pentru a fi pus ca temei la baza emiterii sentinței date.

3.2. La 16 mai 2018, partea vătămată Dîru Natalia a depus apel suplimentar, invocând în motivarea acestuia că:

- consideră sentința una adoptată cu încălcarea prevederilor legale, deoarece nu a constatat circumstanțele importante pentru determinarea vinovăției persoanei, și doar a interpretat extensiv prevederile legale, fapt inadmisibil în raporturile penale;

- datorită faptului că prin Ordinul nr. 9 a fost anulat actul de constatare a accidentului de muncă, Dîru Natalia a pierdut dosarul de muncă la Curtea de Apel, prin care trebuia să fie încasat în beneficiul său suma de 75 mii euro care au fost ceruți cu anticipație, și care aveau la baza lor actul de constatare a accidentului de operație, care prin Ordinul nr.9 a fost anulat. Însă, și faptul dat instanței de fond nu i-a fost îndeajuns, aceasta consideră că nu este urmărire prejudiciabilă în urma faptei prejudiciabile. Fapt vizibil, și demonstrat, deoarece, în cazul în care nu era emis Ordinul nr. 9, Dîru Natalia avea să primească atunci ajutorul medical necesar, și să execute o singură operație, iar la momentul dat, o singură operație nu este de ajuns pentru situația deplorabilă în care este sănătatea sa.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2018, au fost respinse apelurile declarate, ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Colegiul a reținut că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a adoptat o sentință de achitare în privința inculpatului Șterbeț Nicolae în baza art.335 alin.(1) Cod penal.

Astfel, argumentul invocat de acuzare precum că instanța de judecată a dat apreciere subiectivă probelor prezentate de acuzatorul de stat și la pronunțarea sentinței a dat apreciere veridică declarațiilor inculpatului și a martorilor și a dat apreciere critică declarațiilor părții vătămate Dîru Natalia nu a fost reținut de Colegiul penal, or, de către instanța de fond probele administrate în cauză au fost analizate minuțios și multilateral, sub toate aspectele.

Prin urmare, Colegiul penal a invocat că, s-a stabilit cu certitudine faptul că, la 15 iunie 1988 prin Ordinul nr. 84-K emis de Asociația agroindustrială raională din Kotovsc, Șterbeț Nicolae a fost numit în funcția de președinte al întreprinderii Cooperatiste Intergospodărești pentru achiziționarea și prelucrarea strugurilor din 01 iunie 1988 (f.d. 208 vol. I).

Potrivit Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 102 din 23.02.2010, administratorul Societății de Acțiuni „Vitis-Hîncești” (SA Vitis-Hîncești) este indicat Șterbeț Nicole (f.d. 36 vol. II).

La 16.02.2011, Nicolae Șterbeț deținând funcția de director general a SA „Vitis Hîncești” a emis Ordinul nr. 5 despre formarea comisiei pentru verificarea legalității actului despre accidentul de muncă din 09.09.1988 în privința dnei Dîru Natalia, fostă lucrătoare a sovhozului „Bozieni”, prin care s-a ordonat: de format o comisie în următoarea componență: Robu Tudor, șeful secției de prelucrare - președinte; Mititelu Oleg, șeful secției de îmbuteliere - secretar; Pendus Dumitru, inginer electrician/răspunzător al TS - membru; Daud Ștefan, șeful secției vânzări/jurist - membru; Jelic Tamara, specialist serviciul personal - membru (f.d. 104). La data de 28.03.2011 a fost întocmit procesul verbal potrivit căruia comisia formată prin ordinul nr. 5 din 16.02.2011 a concluzionat, că actul din 09.09.1988, întocmit în privința lui Dîru N., a fost întocmit cu derogări de la legislația în vigoare și deci, solicită administrației SA „Vitis Hîncești” de a emite ordin despre anularea actului de muncă în privința lui Dîru N., care a avut loc la 31.01.1984, angajată a sovhozului fabrica „Bozieni” ca fiind vădit ilegal (f.d. 104-107).

La 28.03.2011 de către directorul general Nicolae Șterbeț a fost emis Ordinul nr. 09 despre recunoașterea nulă a accidentului de muncă în privința lui Dîru N. din 09.09.1988, potrivit căruia în baza concluziei comisiei formate în temeiul Ordinului nr. 05 din 16.02.2011, care a verificat legalitatea întocmirii actului din 09.09.1988 și a concluzionat, că este întocmit cu grave derogări de la legislația în vigoare și, în temeiul art. 220 și 226 al Cod civil, a ordonat a recunoaște nul actul accidentului de muncă din 09.09.1988 în privința lui Dîru N., care a avut loc la 31.01.1984, angajată a sovhozului „Bozieni” ca fiind vădit ilegal (f.d. 109).

Potrivit art. 169 Cod civil, normele cu privire la conducere, administrare și reprezentare a societății pe acțiuni sunt stabilite prin lege și actul de constituire. Potrivit art. 7 alin. (1) al Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.1997,

organele de conducere ale societății pe acțiuni sunt: a) adunarea generală a acționarilor; b) consiliul societății; c) organul executiv; d) comisia de cenzori, iar potrivit alin. (3) structura, atribuțiile, modul de constituire și de funcționare a organelor de conducere ale societății sunt stabilite de prezenta lege, de alte acte legislative, de statutul și de regulamentele societății.

Potrivit art. 32 alin. (1) al Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.1997, documente de constituire ale societății sunt contractul de societate (declarația de constituire a societății) și statutul societății.

Potrivit art. 69 alin. (1) al Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.1997, de competența organului executiv țin toate chestiunile de conducere a activității curente a societății, cu excepția chestiunilor ce țin de competența adunării generale a acționarilor sau ale consiliului societății, iar potrivit alin. (4), organul executiv al societății poate fi colegial (comitet de conducere, direcție) sau unipersonal (director general, director).

Astfel, vis-a-vis de argumentul invocat de acuzare cu privire la faptul că instanța de fond nu a dat apreciere justă probelor administrate de partea acuzării care se referă la învinuirea adusă lui Șterbeț Nicolae în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal a reținut că, aceste afirmații au fost combătute de către prima instanță și anume prin faptul că în rechizitoriu acuzarea nu a indicat prin care anume acțiuni sau inacțiuni, folosind situația de serviciu, Nicolae Șterbeț, în calitate de administrator al societății pe acțiuni „Vitis-Hîncești”, a folosit situația de serviciu în interes personal, fiind cointeresat în declararea nulă a actului despre accidentul de muncă din 09.09.1988 suferit de angajata Dîru Natalia, a cauzat daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.

Or, mai mult, potrivit Ordinului nr. 5 despre formarea comisiei pentru verificarea legalității actului despre accidentul de muncă din 09.09.1988 în privința dnei Dîru Natalia, fostă lucrătoare a sovhozului „Bozieni”, s-a ordonat de format o comisie în următoarea componență: Robu Tudor, șeful secției de prelucrare - președinte; Mititelu Oleg, șeful secției de îmbuteliere - secretar; Pendus Dumitru, inginer electrician/răspunzător al TS - membru; Daud Ștefan, șeful secției vânzări/jurist - membru; Jelic Tamara, specialist serviciul personal - membru.

Ulterior, la 28.03.2011 a fost întocmit procesul verbal potrivit căruia comisia formată prin ordinul nr. 5 din 16.02.2011 a concluzionat, că actul din 09.09.1988, întocmit în privința lui Dîru Natalia, a fost întocmit cu derogări de la legislația în vigoare și deci, solicită administrației SA „Vitis Hîncești” de a emite ordin despre anularea actului de muncă în privința lui Dîru N., care a avut loc la 31.01.1984, angajată a sovhozului fabrica „Bozieni” ca fiind vădit ilegal.

La aceeași dată, directorul general Nicolae Șterbeț a emis Ordinul nr. 09 despre recunoașterea nulă a accidentului de muncă în privința lui Dîru Natalia din

09.09.1988, iar potrivit răspunsului nr.118/1 din 14.02.2011, la demersul Directorului general SA „Vitis Hîncești” Nicolae Șterbeț nr.06 din 02.02.2011, Inspekția Muncii a concluzionat că având în vedere cerințele Regulamentului privind cercetarea și evidența accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Prezidiului Comitetului Central al Sindicatelor Unionale nr.11-6 din 13.07.1982, obiecțiile care au fost constatate pe marginea Procesului-verbal întocmit la 09.09.1988 privind accidentul de muncă suferit la data de 31.01.1984 de către Dîru Natalia și din materialele puse la dispoziție, Inspekția Muncii pune la îndoială producerea accidentului la 31.01.1984, de asemenea consideră, că cercetarea accidentului a avut loc cu derogări de la prevederile Regulamentului menționat (f.d.106-V. I).

Dat fiind faptul, că infracțiunea de abuz de serviciu este o infracțiune materială, pentru consumarea ei este obligatorie survenirea, la speță, a daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, ceea ce de către acuzare nu a fost demonstrat.

Prin urmare, Colegiul penal nu a reținut ca plauzibil argumentul invocat de acuzare cu privire la faptul că vinovăția lui Șterbeț Nicolae la comiterea infracțiunii imputate a fost demonstrată atât la faza urmăririi penale cât și în cadrul cercetării judecătorești, or, instanța de judecată făcând trimitere la declarațiile martorilor audiați pe cauza dată, cât și a inculpatului, la probele materiale anexate la dosar, se demonstrează nevinovăția acestuia și constatarea faptului că fapta nu întrunește elementele infracțiunii incriminate lui Șterbeț Nicolae și anume infracțiunea prevăzută de art. 335 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel nu reține argumentul invocat de partea vătămată cu privire la faptul că instanța nu s-a expus asupra legalității emiterii ordinului nr.9, cât și nu s-a luat în vedere acțiunea civilă a părții vătămate Dîru Natalia, or, la caz prima instanță a examinat cauza multilateral, cu elucidarea tuturor probelor acumulate cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Mai mult, la caz nu sunt reținute nici alegațiile invocate de către partea vătămată Dîru Natalia cu privire la faptul că din dosar lipsesc o parte din acte, deoarece la plângerea depusă la Procuratura Hîncești pe cauza dată lipsește copia procesului-verbal întocmit de Comisia de examinare a accidentului de muncă din 2011 și lipsește răspunsul Inspekției Muncii din 2011 referitor la faptul că au examinat actul accidentului de muncă a părții vătămate Dîru Natalia și că chipurile acest Act a fost întocmit contrar legii, dar de fapt ei nici nu au examinat Actul în cauză, or, aceste argumente vin în contradicție cu materialele anexate la cauză, și anume la cauză este anexat răspunsul Inspekției Muncii din 14.02.2011 (f.d.103, Vol. I), cât și prin declarațiile inculpatului și a martorilor pe cauza penală dată.

Totodată, Colegiul penal a respins alegațiile invocate de partea vătămată cu privire la faptul că în sentință s-a atras atenția mai mult la actul de constatare a accidentului de muncă, de fapt instanța urma să se refere la emiterea ilegală a Ordinului nr.9 din 28.03.2011, pentru a fi pus ca temei la baza emiterii sentinței date, or, în speță, în viziunea Colegiului, nu au fost prezentate probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar fi dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, ultima fiind bazată în exclusivitate pe presupuneri care nu pot sta la baza emiterii unei sentințe de condamnare, iar toate dubiile neînclăturate în condițiile legii urmează a fi interpretate în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că:

- decizia recurată este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat în mod argumentat asupra dezacordului cu motivele apelurilor declarate și în special asupra faptului de ce respinge probele la care au făcut referire autorii;

- la calificarea juridică a acțiunilor inculpatului prin prisma art. 335 alin. (1) Cod penal, organul de urmărire penală just a stabilit că, Șterbeț Nicolae a încălcat intenționat limitele competenței sale de serviciu, or, conform pct. 14 a Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin HG nr. 1361 din 22.12.2005, rezultă că, accidente grave și mortale produse la locul de muncă, sunt cercetate de autoritățile competente în domeniul siguranței ocupaționale, și nu de comisia angajatorului, ceea ce denotă că norma legală enunțată nu-i permiteau inculpatului emiterea ordinului nr. 05 despre formarea comisiei pentru verificarea legalității actului privind accidentul de muncă suferit de Dîru Natalia, or, prin această activitate abuzivă a inculpatului s-a adus atingere drepturilor și intereselor părții vătămate;

- instanța de apel a omis să se expună asupra faptului că, la materialele cauzei au fost anexate un șir de hotărâri civile, devenite definitive și irevocabile, potrivit cărora Actul de constatare a accidentului de muncă a stat la baza pretențiilor părții vătămate și prin care a fost admisă acțiunea civilă.

5.1. Împotriva deciziei a depus recurs ordinar și partea vătămată, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Șterbeț Nicolae să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile și încasarea din contul acestuia prejudiciu material în sumă de 1 800 000 lei și prejudiciu moral în sumă de 5 000 000 lei.

La baza motivării recursului, partea vătămată a invocat că:

- instanțele de judecată nu au constatat circumstanțele cauzei care confirmă vinovăția inculpatului, acțiunile căruia au legătură cauzală cu starea de sănătate în care se află la moment, deoarece prin anularea actului de constatare a accidentului de muncă, a decăzut posibilitatea de a face operație la ochi din lipsa mijloacelor financiare, care urmau a fi încasate din contul SA "Vitis-Hîncești";

- completul de judecată la examinarea cauzei în instanța de apel a fost compus contrar prevederilor art. 30, 31 și 33 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece judecătorul Maria Negru a examinat anterior, la 10.09.2010, în ordine civilă, cererea de chemare în judecată, obiectul căreia a fost încasarea prejudiciului material cauzat prin vătămarea integrității corporale în urma accidentului de muncă de la SA "Vitis-Hîncești", iar faptul dat pune la îndoială imparțialitatea judecătorului menționat.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căroră *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra admiterii recursurilor declarate de procuror și partea vătămată și casării totale a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, constatând ca eroare de drept pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Având în vedere esența erorilor invocate de recurenți și remarcând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la judecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, Colegiul se va expune asupra erorilor admise.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra căroră s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit

instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Astfel, se menționează că, în cazul în care instanța de apel a respins apelurile procurorului și a părții vătămate, partea descriptivă a deciziei trebuia să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea respectivă, să indice din ce motive ele urmează a fi reappreciate, admise ori respinse ca probe.

În orice caz, se supun analizei toate probele examinate în ședință, indiferent de faptul că sunt cuprinse în cauza penală sau au fost prezentate de către părți direct în ședință și este necesar nu numai de a indica numele și prenumele părții vătămate și a martorilor, prin depozițiile cărora, în opinia instanței, sunt confirmate unele sau alte circumstanțe de fapt, dar și de a expune esența acestor depoziții, de a argumenta de ce unele probe sunt admise și altele respinse.

Or, instanța de apel respingând apelurile nu invocă circumstanțele care au stat la baza concluziei sale și își întemeiază soluția doar prin descrierea probelor, însă la adoptarea hotărârii e rezonabilă expunerea circumstanțelor faptelor comise, luându-se în considerație cronologia evenimentelor și probele ce susțin concluziile instanței privind vinovăția sau nevinovăția și aprecierea juridică a faptei. În acest caz, după aprecierea probelor și încadrarea juridică a acțiunilor vinovatului sau la achitarea acestuia instanța în motivarea deciziei trebuie să argumenteze concluzia generală.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La caz, respingând apelurile instanța de apel nu a oferit careva motivare care ar sta la baza concluziei sale și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri expuse la pct. 3, 3.1 a prezentei decizii, cu toate că este obligată să o facă, iar nepronunțarea asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Prin urmare, concluzia precum că, acuzarea nu a prezentat probe ce ar dovedi vinovăția lui Șterbeț Nicolae de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal este prematură, deoarece organul de urmărire penală și procurorul folosindu-se de drepturile sale procedurale, la materialele cauzei au prezentat un șir de acte care au fost omise și rămase fără apreciere de către instanță.

Șterbeț Nicolae este învinuit de faptul că, deținând funcția de administrator al SA „Vitis Hîncești” și folosind situația de serviciu în interes personal, a emis ordinul nr. 09 din 28.03.2011 (f.d. 108, vol. I), prin care a recunoscut nul actul emis de o autoritate publică, privind cercetarea accidentului de muncă din 09.09.1988 (f.d. 62, vol. I), suferit de Natalia Dîru, care a avut loc la 31.01.1984, ca fiind vădit ilegal, prin ce a cauzat daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.

Reieșind din materialele cauzei se reține că, Actul din 09.09.1988 privind accidentul de muncă suferit la 31.01.1984, conform Hotărârii Prezidiului Comitetului Central al Sindicatelor Unionale nr. 11-6 din 13.07.1982, a fost întocmit de către o comisie formată din trei membri și anume: șeful secției, inginerul pentru tehnica Securității și inspectorul pentru protecția muncii, confirmat de către Șterbeț Nicolae prin semnătură și ștampilă (f.d. 62, vol. I), care la acel moment era președintele Întreprinderii Cooperatiste Intergospodărești, fapt confirmat prin ordinul nr. 84-K, din 15.06.1988, emis de Asociația agroindustrială raională din Kotovsc (f.d. 209, vol. I).

Ulterior, după o perioadă de douăzeci și doi de ani, Șterbeț Nicolae activând în funcția de administrator al SA ”Vitis-Hîncești”, conform Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 102, din 23.02.2010 (f.d. 36, vol. II), la 16.02.2011 a emis ordinul nr. 5, prin care a format comisia pentru verificarea legalității actului despre accidentul de muncă din 09.09.1988, ca ulterior, în baza concluziei comisiei să emită un alt ordin, nr. 09 din 28.03.2011, prin care a recunoscut ca fiind nul actul supus verificării, deoarece este întocmit cu grave derogări de la legislația în vigoare.

Astfel, făcând trimitere la cele relatate, Colegiul reține că la judecarea cauzei, instanța de apel nu a supus cercetării faptul dacă Actul din 1988, care fără a fi contestat, putea fi anulat de către același conducător, adică Șterbeț Nicolae, după o perioadă de douăzeci și doi de ani. Totodată, nu s-a expus asupra procesului-verbal din 28.03.2011, potrivit căruia *Actul (09.09.1988) a fost întocmit cu derogări de la legislația în vigoare*, însă din textul acestuia reiese că comisia nu indică careva norme legale sau speciale care au fost încălcate.

Mai mult ca atât, Colegiul lărgit consideră nemotivată opinia instanței și asupra legalității emiterii ordinului nr. 09 din 28.03.2011, având la bază doar

concluzia procesului-verbal, a informației Inspectoratului General de Stat al Muncii (f.d. 103, vol. I) sau simpla explicație a inculpatului, precum că partea vătămată periodic se adresa cu cereri prin care solicita încasarea unor sume de bani rezultate din hotărârile judecătorești în ordine civilă (f.d. 200, vol. II).

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus asupra existenței la materialele cauzei a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile potrivit cărora Actul de constatare a accidentului de muncă din 09.09.1988 a stat la baza temeiniciei pretențiilor Nataliei Dîru în cauzele respective, or, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini la care participă aceleași persoane.

Concomitent, Colegiul menționează că, autoritatea de lucru judecat este puterea sau forța acordată de lege hotărârii judecătorești definitive de a fi executată. Hotărârea definitivă investită de lege cu autoritatea de lucru judecat are un efect pozitiv și un efect negativ. Efectul pozitiv al lucrului judecat constă în aceea că dă naștere aceluși drept subiectiv, pe baza căruia organele competente trec la executarea dispozițiilor cuprinse în hotărâre. Această eficiență executivă a hotărârii definitive conferă persoanelor în favoarea cărora au fost pronunțate dispozițiile hotărârilor legale pentru executarea dispozițiilor respective. Efectul negativ al lucrului judecat constă în împiedicarea pe care o produce cu privire la desfășurarea unui nou proces penal între aceleași persoane.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că abordarea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău privind cercetarea superficială a probelor administrate la dosar și menținerea sentinței de achitare este lipsită de argumentare, or, infracțiunea prevăzută la art. 335 Cod penal, de comiterea căreia este învinuit Șterbeț Nicolae, este o infracțiune materială și se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, iar caracterul considerabil al daunelor cauzate se stabilește luându-se în considerație gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Obiectul juridic special al infracțiunii îl formează relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sectorul privat, care presupune îndeplinirea obligațiilor de serviciu în mod corect, fără abuzuri, cu respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și ale celor juridice și prin urmare, pentru adoptarea unei sentințe de achitare este necesară descrierea circumstanțelor cauzei și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării și ca rezultat, să ofere o concluzie bine-motivată

precum că partea învinuită și-a îndeplinit obligațiile de serviciu corespunzător, fără abuzuri, respectând drepturile și interesele prevăzute de lege.

În consecință, Colegiul relevă că, circumstanțele descrise servesc drept temei de casare a deciziei recurate, deoarece neexpunerea asupra acestora, care rezultă în mare parte din învinuirea înaintată, duce la adoptarea unei hotărâri nemotivate și astfel, se dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, pentru examinarea amănunțită a actului de învinuire și a probelor administrate în prezenta cauză penală în prezența părților.

În aceeași ordine de idei se mai remarcă că, în caz de admitere a apelurilor și dispunerea rejudecării cauzei, decizia instanței trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele sunt considerate insuficiente pentru confirmarea concluziilor instanțelor judecătorești, care cerințe ale legii au fost încălcate de către instanța de fond, precum și măsurile care urmează să le întreprindă la o nouă judecare, iar decizia în partea descriptivă trebuie să corespundă tuturor prevederilor art. 394 Cod de procedură penală.

Reieșind din contextul celor descrise supra, Colegiul precizează că, în cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelurilor, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să se conducă și de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu rigorile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele invocate în apeluri și dispozițiile expuse la pct. 7 a prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și partea vătămată Dîru Natalia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2018, în cauza penală în privința lui Șterbeț Nicolae și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 11 decembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Iurie Bejenaru